

**ZÁKLADNÍ INFORMACE A TIPY PRO PODNIKATELE
V SOUVISLOSTI S EPIDEMIÍ COVID-19**

V Opavě dne 30.04.2020

1. NOUZOVÝ STAV A NAŘÍZENÁ OMEZENÍ

Dne 12.03.2020 vyhlásila vláda ČR podle čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, **nouzový stav**. Nouzový stav byl vyhlášen na dobu **30 dní**, tj. do 11.04.2020. Na základě následných rozhodnutí Poslanecké sněmovny byl nouzový stav prodloužen do **17.05.2020**.

Po dobu trvání nouzového stavu je vláda oprávněna v souladu s § 5 zákona č. 240/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů (krizový zákon) nařizovat **opatření omezující některá práva a svobody** osob. Další opatření jsou vydávána na základě zvláštních zákonů – zejména zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví (ZoVZ), a zákon č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic. Níže připojujeme seznam z našeho pohledu nejvýznamnějších aktuálně platných opatření:

Opatření	Stručný popis	Období
Omezení volného pohybu	Omezení shromažďování limitem 10 osob, vyjma členů domácnosti, výkonu povolání a výdělečné činnosti a pohřbů. Povinné rozestupy 2m. Omezení sportování na venkovních sportovištích. Zvláštní pravidla pro trénink profesionálních sportovců, činnost spolků, bohoslužeb, obřady.	od 27.04.2020 do konce NS
Zákaz maloobchodního prodeje zboží a služeb v provozovnách	Zákaz maloobchodního prodeje zboží a služeb v provozovnách kromě stanovených výjimek. Provozy spadající pod výjimky jsou povinny dodržovat hygienická opatření – k dispozici rukavice a dezinfekce, zajištění odstupů 2m.	od 27.04.2020 do konce NS
Vyhrazení prodejní doby	Prodejní doba v obchodech s potravinami, hygienickými potřebami a drogerií nad 500 m ² je aktuálně v době od 8.00 do 10.00 vyhrazena seniorům nad 65 let a osobám se ZTP/P nad 50 let.	od 16.03.2020 do konce NS
Omezení vstupu cizinců na území ČR	Zákaz vstupu cizinců na území ČR kromě stanovených výjimek – zejm. rodinní příslušníci osob s pobytem, průjezd občanů EU, přeshraniční pracovníci, krátkodobé a jednorázové pracovní cesty v rámci EU, studenti z EU, pracovníci v dopravě a	od 27.04.2020 do konce NS

OK LEGAL, advokátní kancelář, s.r.o.

	pracovníci kritické infrastruktury. Od 27.04.2020 již krizové opatření nezahrnuje zákaz vycestování.	
Omezení cizinců a občanů ČR po vstupu na území ČR	Občané ČR a cizinci vstupující na území ČR jsou povinni doložit negativní test na SARS-CoV-2, nebo nahlásit vstup krajské hygienické stanici. V prvním případě se uplatní 14-denní zákaz vycházení, ve druhém případě je nařízena 14-denní karanténa.	od 27.04.2020 do konce NS
Řízení o pobytu cizinců v ČR	Zastavení příjmu žádostí o víza podávaných v zahraničí, přerušení probíhajících řízení o žádostech o dlouhodobá víza. Prodloužení platných víz až do doby ukončení nouzového stavu.	od 16.03.2020 do konce NS
Omezení kulturních a společenských akcí	Zákaz uměleckých představení, sportovních, náboženských a jiných shromáždění, výstav, veletrhů a vzdělávacích akcí s účastí přes 30 osob.	od 13.03.2020 do odvolání
Zákaz školní docházky	Zákaz osobní přítomnosti žáků na ZŠ, SŠ a VOŠ, dále na kurzech jazyků, uměleckých školách a zařízeních pro zájmové vzdělávání a akcích pořádaných školami. Zákaz účasti na hromadných formách výuky a zkoušek na VŠ; povoleny individuální návštěvy knihoven, individuální zkoušení a výuka za účasti max. 5 osob. Předškolní vzdělávání svými předpisy upravují jednotlivé obce.	od 27.04.2020 do odvolání

Upozorňujeme, že shora uvedená opatření jsou určena pouze pro základní přehled a jsou podstatně zjednodušena. Úplné informace jsou dostupné na webu: <https://www.vlada.cz/>. V případě nejasností ohledně rozsahu jednotlivých opatření doporučujeme kontaktovat odborného právního poradce.

Porušení nařízených omezení je **přestupkem dle § 34 a násl. krizového zákona**, popř. přestupkem dle **§ 92n odst. 1 písm. (b) ZoVZ**. Za spáchání přestupku může příslušný krajský úřad nebo krajská hygienická stanice uložit pokutu ve výši až 2 mil. Kč (FO), resp. až 3 mil. Kč (FOP, PO, porušení ZoVZ).

2. PRACOVNĚPRÁVNÍ DOPADY A DOPORUČENÍ

V souvislosti s omezeními nařízenými vládou během nouzového stavu může z pohledu zaměstnavatele nastat řada rozličných situací. V praxi se nicméně nejčastěji vyskytují následující problémy:

A. Karanténa zaměstnance – Nařízení karantény zaměstnanci po návratu z rizikové oblasti je z hlediska zaměstnavatele obdobné jako v případě dočasné pracovní neschopnosti. Zaměstnanec po dobu karantény nepracuje a pobírá v prvních 14 dnech náhradu mzdy (60 % průměrného výdělku) hrazenou ze strany zaměstnavatele. Pokud by následně byla karanténa prodloužena, zaměstnanec bude pobírat dávku nemocenské od příslušné správy sociálního zabezpečení.

B. Omezení činnosti zaměstnavatele – Činnost zaměstnavatele může být opatřením vlády významně omezena či do konce zakázána. Posouzení dopadů do pracovněprávních vztahů vždy záleží na konkrétních okolnostech případu – doporučujeme proto profesionální konzultaci.

V obecné rovině bude toto omezení nejčastěji „jinou překážkou v práci“ na straně zaměstnavatele podle § 208 zákoníku práce, popř. o omezení odbytu ve smyslu § 209 zákoníku práce, pokud má zaměstnavatel tuto možnost sjednání v kolektivní smlouvě. V případě omezení z důvodu zdržení dodávek materiálu a jiných vstupů (epidemie postihla dodavatele) se bude jednat o prostoj dle § 207 zákoníku práce. U zaměstnanců s pracovní smlouvou by v takovém případě bylo namíště zaměstnanci poskytnout náhradu mzdy ve výši 80 % (prostoje), 60 až 100 % (omezení odbytu dle kolektivní smlouvy či vnitřního předpisu) nebo 100 % průměrného výdělku (ostatní případy). Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) pro tyto účely vydalo příručku, která je dostupná na této webové stránce:

https://www.mpsv.cz/documents/20142/1443715/Desatero_tabulka.pdf/b415b933-f717-6936-df03-0fccd8ee6c16

U zaměstnanců s DPP nebo DPČ záleží na obsahu konkrétní dohody. Obecně je nicméně více pravděpodobné, že zaměstnavatel bude oprávněn upustit od přidělování práce bez nároku na náhradu mzdy.

Zaměstnavatelé mohou po konzultaci s právníkem zvážit některá z následujících opatření:

- (i) rozvázání „zbytných“ pracovních poměrů, které nejsou spojeny s odstupným (pozor na pravidla o hromadném propouštění);
- (ii) rozvázání „zbytných“ DPP a DPČ nebo nepřidělování práce dle DPP a DPČ;
- (iii) nařízení dovolené (pozor na pravidla o rozvržení pracovní doby a hromadném čerpání);
- (iv) dohodnuté převedení zaměstnance na jinou práci;
- (v) dohoda o čerpání neplaceného volna (není nároková, jen se souhlasem zaměstnance);
- (vi) snížení mzdy stanovené mzdovým výměrem;
- (vii) vydání vnitřního předpisu umožňujícího snížení náhrady mzdy v případě omezení odbytu na 60 % průměrného výdělku;
- (viii) prověřit možnost uplatnění nároku na dotace (viz níže).

U zaměstnanců, kterým byla nařízena karanténa (resp. dočasná pracovní neschopnost), se přednostně uplatní pravidla o karanténě (resp. dočasné pracovní neschopnosti).

C. Home office – Poskytnutí home office doposud není povinností zaměstnavatele. Z hlediska preventivní povinnosti lze nicméně home office doporučit. Při sjednávání home office je nezbytné dát si

pozor na to, že většina povinností zaměstnavatele trvá a je potřeba je naplnit. Upozorňujeme v této souvislosti zejména na vedení evidence odpracované doby, BOZP, pracovní doba, limity práce přesčas a noční práce. Veškeré uvedené otázky by měly být reflektovány v dohodě o podmínkách home office.

D. Cestování přes hranice za prací – Přeshraniční pracovní cesty jsou regulovány krizovým opatřením č. 443 ze dne 23.04.2020, a to různým způsobem pro různé kategorie zaměstnanců.

Vycestování za prací obecně není ze strany ČR omezeno, vždy je nicméně nutné dbát též omezení, která mohou být nařízena v cílovém státě. Po návratu je zaměstnanec povinen doložit negativní test na COVID-19 a dodržovat 14 dní zákaz volného pohybu. Nechce-li dokládat negativní test, je povinen ohlásit vstup na území krajské hygienické stanici, která nařídí 14-denní karanténu. V případě přeshraničních pracovníků, kteří pravidelně za prací do sousedních států (SRN, SK, AUT, POL), je vyžadován negativní test na COVID-19 pouze 1 za 14 dní.

Vstup na území ČR je zakázán cizincům, pokud nemají na území ČR povolení k pobytu na dobu nad 90 dní nebo vyšší. Ze zákazu je stanovena řada výjimek, pro zaměstnance jsou relevantní zejména tyto:

Výjimka	Podmínky
Pracovníci mezinárodní dopravy	Pobyt nepřekročí 14 dní, NEBO Doložení negativního testu COVID-19, NEBO Karanténa 14 dní
Pracovníci servisu kritické infrastruktury	
Pracovní cesty občanů EU na dobu max. 72 hod.	Pobyt do 72 hod.
Jednorázový vstup občanů EU za účelem práce	Doložení negativního testu COVID-19 + následný testu mez 10. a 14. dnem, NEBO Karanténa 14 dní
Přeshraniční pracovníci ze sousedních států	Doložení negativního testu COVID-19 každých 14 dní, kdy dochází ke vstupům do ČR

Výjimku je nezbytné na hraničním přechodu prokázat požadovaným dokladem.

E. Lékařské prohlídky – Po dobu nařízených omezení byla udělena výjimka z povinnosti zaměstnavatele provádět periodické lékařské prohlídky. Posouzení zdravotní způsobilosti nového zaměstnance a zdravotní průkaz bude možné po omezenou dobu nahradit čestným prohlášením.

F. BOZP – S ohledem na rizika spojená s nákazou virem SARS-CoV-2 se zaměstnavatelům se doporučuje vynaložit nejméně následující opatření: (i) řádně zaměstnance poučit o možnosti nákazy a nezbytných hygienických pravidlech, (ii) poskytnout zaměstnancům nezbytné pracovní pomůcky, zejména roušky, respirátory, dezinfekci. Pokud je to možné, doporučujeme dohodnout se na home office (viz výše).

G. Pracovní víza – Do odvolání byla přerušena řízení o dlouhodobých pracovních vízech a zastavena řízení o krátkodobých pracovních vízech. Nové žádosti o vízum nejsou přijímány. Usnesením č. 214 ze dne 15.03.2020 byla platnost povolení k zaměstnání a k pobytu za účelem zaměstnání vydaných před vyhlášením nouzového stavu prodloužena až na 60. den po ukončení nouzového stavu. Uplatnění této výjimky značně komplikuje problematiku znění usnesení vlády č. 248. Pokud se na uvedenou výjimku zamýšlíte odvolávat, doporučujeme konzultovat příslušný úřad práce, MVČR nebo právníka.

3. DOPORUČENÍ PRO ČLENY STATUTÁRNÍCH ORGÁNŮ KORPORACÍ

Epidemie COVID-19 přináší výraznou zátěž a rizika pro většinu podnikatelských subjektů. Členové statutárních orgánů obchodních korporací by proto měli v této situaci pozorněji než kdy jindy dbát na naplnění požadavků pro péči řádného hospodáře (§ 159 občanského zákoníku).

Management by měl a nepochybně bude analyzovat rizika a připravovat krizové strategie. Nadto je třeba z hlediska právního doporučit a upozornit na některé možnosti, resp. dokonce povinné postupy:

- (i) V rámci krizových strategií lze členům statutárních orgánů doporučit zejména dodržení opatření na ochranu a efektivní řízení zaměstnanců (viz část 2), řešení neschopnosti plnění ve smluvních vztazích (viz část 4), využití podpůrných programů vlády (viz část 6) a případné uplatnění nároků na kompenzace a náhradu škody (viz část 7).
- (ii) Statutární orgán je povinen informovat společníky, popř. dozorčí nebo správní radu, o situaci ve společnosti (§ 155 ZOK, § 447 ZOK). V menších společnostech lze doporučit za účelem informování svolat valnou hromadu (spadá pod výjimky ze zákazu volného pohybu), v těch větších pak průběžně informovat dozorčí orgán a společníky (akcionáře) na webu společnosti.
- (iii) V případě, že by společnosti hrozil úpadek, je statutární orgán povinen svolat valnou hromadu (§ 182 ZOK, § 403 odst. 2 ZOK). Předmětem jednání by v takovém případě byla příslušná krizová strategie směřující k řešení hrozícího úpadku.
- (iv) Pokud je úpadek společnosti neodvratný, je statutární orgán povinen podat na společnost insolvenční návrh (§ 98 insolvenčního zákona). Rovněž tento postup je namíste projednat na valné hromadě (viz výše). V rámci insolvenčního řízení je možné využít institutu moratoria a návrhu na reorganizaci, které usnadní snahy o sanační řešení úpadku.

Ve všech případech lze rovněž doporučit konzultaci s právními či ekonomickými odborníky.

4. PLNĚNÍ SMLUVNÍCH POVINNOSTÍ

Je zřejmé, že stávající situace může mít vážný dopad rovněž na plnění povinností z obchodních smluv, a to z Vaší strany i ze strany Vašich obchodních partnerů. Možné důsledky a odpovědnost za porušení těchto povinností vždy záleží zejména na obsahu konkrétní uzavřené smlouvy.

Z hlediska zákonné úpravy připadá v úvahu uplatnění ustanovení, která umožňují vyloučení odpovědnosti nebo zánik či zrušení smluvní povinnosti z důvodu mimořádné události. Jedná se zejména tato:

- (i) Podstatná změna okolností – Podstatná změna okolností je vymezena jako výrazné a neočekávané zvýšení nákladů či snížení hodnoty plnění, k němuž došlo po uzavření smlouvy. Pokud by epidemie COVID-19 takovouto podstatnou změnu okolností způsobila, bylo by možné se domáhat se obnovy jednání o smluvních podmínkách. Podstatná změna okolností nicméně nezakládá právo na odklad požadovaného plnění.
- (ii) Následná nemožnost plnění – V případě, že by v důsledku epidemie COVID-19 nebylo možné sjednaný závazek splnit (např. realizovat akci pro více než 30 osob), uvedený závazek by s účinkem do budoucna zanikl. Upozorňujeme, že za nemožnost není považováno, pokud dojde jen k podstatnému ztížení sjednaného plnění, k prodlení či nutnosti plnit přes třetí osobu.
- (iii) Vyšší moc – Přítomnost vyšší moci v rámci smluvních ujednání obvykle umožňuje vyloučení odpovědnosti za vzniklé prodlení či porušení smlouvy. Pro uplatnění bude rozhodující, zda epidemie COVID-19 spadá pod vymezení vyšší moci relevantní pro daný smluvní vztah.

V případě sporů ze smluvních závazků vzniklých v důsledku epidemie COVID-19 doporučujeme prověřit možnost uplatnění shora uvedených zákonných výjimek i smluvních ujednání, která se k nim vztahují.

5. FUNGOVÁNÍ ÚŘADŮ A SOUDŮ

Činnost orgánů veřejné moci byla omezena usnesením vlády č. 217 ze dne 15.03.2020. Orgány i nadále fungují, mají nicméně omezenou úřední dobu a nařízení vyvarovat se osobnímu kontaktu. Počínaje 2. týdnem v květnu by měly úřady a soudy postupně přecházet do běžného provozu.

6. PODPŮRNÁ OPATŘENÍ STÁTU

A. OPATŘENÍ V OBLASTI DAŇOVÉ – Ministerstvo financí (MF) přijalo sadu opatření o poskytnutí úlev v souvislosti s epidemií COVID-19 v rámci Liberačního balíčku I. a Liberačního balíčku II.

MF přislíbilo zejména: (i) plošné prominutí pokut za opožděné přiznání k DPFO podané do 01.07.2020 a k dani z nemovitosti do 31.07.2020, (ii) prominutí pokut za další opožděná daňová tvrzení, pokud související s epidemií COVID-19, (iii) prominutí pokut za opožděná kontrolní hlášení v částce 1.000,-- Kč v období do 31.07.2020; a (iv) prominutí červnové zálohy na DPFO. Bližší informace naleznete zde:

<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/pruvodce-pro-danove-poplatniky-v-souvisl-37856>

B. PROGRAM ANTIVIRUS (OPATŘENÍ NA PODPORU ZAMĚSTNAVATELŮ) – Na návrh MPSV schválila vláda opatření na podporu zaměstnavatelů, kteří mohou požádat o podporu v tzv. programu Antivirus.

Podpora v programu Antivirus slouží k **částečnému krytí nákladů na náhrady mzdy** vyplácené zaměstnancům **v pracovním poměru**, kteří nepracují v důsledku epidemie. Nevztahuje se tedy na DPP a DPČ a na zaměstnance pobírající plat. O podporu mohou žádat **zaměstnavatelé v soukromém sektoru s alespoň 1 zaměstnancem účastným důchodového a nemocenského pojištění**. Doba podpory je zatím 12.03.2020 až 31.05.2020. MPSV stanovilo **okruh překážek**, které poskytnutí podpory vylučují:

- (i) Ke dni vyúčtování náhrady nesmí být rozvázán pracovní poměr nebo podána výpověď.
- (ii) Zaměstnavatel nesmí na zaměstnance pobírat jiné příspěvky od Úřadu práce.
- (iii) Zaměstnavatel nesmí být v likvidaci nebo v konkurzu.
- (iv) Zaměstnavatel nesmí mít žádný dluh vůči veřejným rozpočtům.
- (v) Zaměstnavateli nebyla v posledních 3 letech uložena pokuta za umožnění ilegální práce.

Podpora je poskytována ve 2 základních režimech rozdělených podle překážek v práci, které zaměstnanci brání pracovat a které jsou důvodem vyplácené náhrady mzdy.

Překážka v práci	Náhrada mzdy	Kompensace
<i>Karanténa zaměstnance</i>	<i>60 % PV (prvních 14 dní)</i>	<i>80 % náhrady mzdy</i>
<i>Nucené uzavření provozu z důvodu krizového opatření vlády mimořádného opatření dle zákona o ochraně veřejného zdraví</i>	<i>100 % PV</i>	<i>max. 39.000,--Kč za zaměstnance / měs.</i>
<i>Podstatná část zaměstnanců je v karanténě, a zaměstnavatel proto nemůže přidělovat práci ani ostatním zaměstnancům</i>	<i>100 % PV</i>	<i>60 % náhrady mzdy</i>
<i>Prostoj – nedostatek vstupů pro provoz zaměstnavatele z důvodu epidemie</i>	<i>80 % PV</i>	<i>max. 29.000,--Kč za zaměstnance / měs.</i>
<i>Nedostatek odbytu z důvodu epidemie</i>	<i>60 až 100 % PV</i>	

Zaměstnavatel bude o příspěvek žádat pomocí elektronické žádosti přes datovou schránku nebo se uznávaným elektronickým podpisem za využití formuláře na webu MPSV (<https://antivirus.mpsv.cz/>). K žádosti musí být připojen doklad o zřízení účtu pro poskytnutí náhrady. Na základě žádosti bude uzavřena dohoda mezi zaměstnavatelem a Úřadem práce. Po vyúčtování mezd za příslušný měsíc požádá zaměstnavatel o poskytnutí náhrady – existenci překážky v práci, vyplacení náhrady mzdy a vyúčtování dokládá formou čestného prohlášení. Splnění podmínek může být předmětem následné kontroly.

Součástí smluvních podmínek je rovněž ujednání o tom, že poskytnutím podpory v rámci programu Antivirus dojde k vypořádání veškerých nároků zaměstnavatele na náhradu škody způsobeném krizovými a mimořádnými opatřeními v souvislosti s náhradami mzdy vyplácenými zaměstnancům. Toto je namísto zvážit před podáním žádosti o podporu.

Podrobné informace jsou dostupné zde:

<https://www.mpsv.cz/informace-ke-koronaviru>

C. OPATŘENÍ NA PODPORU OSVČ

Zálohy na sociální pojištění byly v období od března do září 2020 sníženy o částku aktuální minimální zálohy. OSVČ platící minimální zálohy nebudou zálohy platit vůbec. OSVČ budou dále oprávněny žádat o poskytnutí mimořádné okamžité pomoci. Více informací naleznete zde:

<https://www.mpsv.cz/informace-ke-koronaviru>

Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) umožňuje OSVČ čerpat ošetřovné za stejných podmínek, jako čerpají zaměstnanci. Výše ošetřovného bude stanovena částkou 424 Kč / den. Bližší informace zde:

<https://www.mpo.cz/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/osetrovne-pro-osvc---vyzva-i--253750/>

Ministerstvo financí (MF) vyhlásilo tzv. program „Pětadvacítka“, který umožňuje čerpat OSVČ příspěvek ve výši 25 tis. Kč za měsíc v období od 12.03.2020 do 30.04.2020 (je plánováno prodloužení). Na příspěvek mají nárok OSVČ vykonávající svoji činnost jako činnost hlavní, popř. vedlejší, pokud nemají současně zaměstnání, za předpokladu, že měli činnost aktivní k 12.03.2020, a jejich činnost byla omezena v souvislosti s vyhlášenými krizovými či mimořádnými opatřeními. Žádost se podává u místně příslušného finančního úřadu, omezení činnosti se dokládá čestným prohlášením.

D. ZVÝHODNĚNÉ A BEZÚROČNÉ ÚVĚRY PRO PODNIKATELE – Zvýhodněné financování poskytuje Českomoravská záruční a rozvojová banka (ČMZRB) v rámci programů COVID I, COVID II a COVID Praha.

V rámci programu COVID I byly poskytovány bezúročné úvěry ve výši do 15 mil. Kč na dobu až 2 let pro podnikatele postižené epidemií COVID-19. V rámci programu COVID II a COVID Praha poskytovala ČMZRB ručení za komerční úvěry (do 80 % jistiny) a financování úroků z úvěru (do 1 mil. Kč). Uvedené programy již byly ukončeny. Počátkem května 2020 se očekává spuštění programu COVID III.

Více informací naleznete zde:

<https://www.cmzrb.cz/podnikatele/uvery/uver-covid/>

V oblasti zemědělství a lesnictví by mělo dojít k navýšení programu Podpůrného garančního rolnického a lesnického fondu (PGRLF). Je plánován rovněž odklad splátek úvěrů od PGRLF. Více informací zde:

<http://eagri.cz/public/web/mze/>

7. LEGISLATIVNÍ NÁVRHY SOUVISEJÍCÍ S PANDEMIÍ COVID-19

Níže uvádíme stručné shrnutí několika nejzajímavějších legislativních návrhů přijatých vládou v souvislosti s pandemií COVID-19.

A. ODKLADU SPLÁTEK ÚVĚŘŮ – Dne 17.04.2020 byl schválen zákon č. 177/2020 Sb., o některých opatřeních v oblasti splácení úvěrů v souvislosti s pandemií COVID-19.

Zákon umožňuje dlužníkům požádat o odklad peněžitých závazků z úvěrů, pokud byly čerpány před 26.03.2020, popř. u úvěrů k řešení potřeb bydlení (hypoteční, ze stavebního spoření), pokud byly sjednány před 26.03.2020. Odklad bude poskytnut na základě písemné žádosti dle volby dlužníka buď do 31.10.2020, nebo do 31.07.2020. Dlužníci, kteří byli v podstatném prodlení již před 26.03.2020 nebudou oprávněni žádost podat. Odklad se nevztahuje na některé typy závazků.

B. OCHRANA NÁJEMCŮ – Vláda schválila 2 návrhy zákonů poskytujících ochranu nájemcům, kteří se dostanou do problémů s platbami nájemného – (i) pro nájmy uspokojující bytovou potřebu; a (ii) pro nájmy prostor sloužících k podnikání. Návrhy zákonů dosud nebyly schváleny Poslaneckou sněmovnou.

Zákony mají v rámci tzv. ochranné doby zamezit podání výpovědi z nájmu z důvodu prodlení s platbami nájemného, pokud se nájemce dostal do prodlení v rozhodné době kvůli pandemii COVID-19 a souvisejícím opatřením. Zákony nemění splatnost jednotlivých plateb nájemného, v případě prodlení tedy bude přirůstat zákonný úrok. Pronajímatel bude v mimořádných případech oprávněn domáhat se zrušení nájmu soudem. Rozhodná doba a ochranná doba jsou nastaveny následovně:

Typ nájmu	Rozhodná doba (doba, kdy musí dojít k prodlení)	Ochranná doba (doba, kdy nepůjde ukončit nájem)
Bytová potřeba	12.03.2020 až konec NS (max. do 30.09.2020)	Účinnost zákona až 31.05.2021
Podnikatelské prostory	12.03.2020 až 30.06.2020	Účinnost zákona až 31.03.2022

8. KOMPENZACE DOPADŮ NAŘÍZENÝCH OMEZENÍ

A. KOMPENZACE ÚJMY V DŮSLEDKU KRIZOVÝCH OPATŘENÍ – Dle § 35 krizového zákona jsou osoby postižené některými opatřeními vydanými v rámci nouzového stavu oprávněny požadovat náhradu způsobené újmy. Náhrada je poskytována v případě omezení vlastnického či užívacího práva, poskytnutí věcné pomoci a výkonu pracovní činnosti či pomoci. Na samotné omezení výdělečné činnosti v důsledku jejího zákazu krizovým opatřením se povinnost k náhradě újmy výslovně nevztahuje. Náhrada se vyplácí do 6 měsíců od ukončení krizového stavu.

B. NÁHRADA ŠKODY ZPŮSOBENÉ KRIZOVÝMI OPATŘENÍMI – Ustanovení § 36 krizového zákona umožňuje uplatnění nároku na náhradu škody vzniklé v důsledku krizových opatření. Toto ustanovení se nepochybně uplatní v případě krizových opatření vlády vydaných v době od 12.03.2020 do 24.03.2020 a následně po 23.04.2020. Při uplatnění nároku je nezbytné dodržení následujících pravidel:

- (i) Nárok se uplatňuje u orgánu, který vydal příslušné krizové opatření – tzn. u vlády.
- (ii) Nárok je nutné uplatnit v prekluzivní lhůtě 6 měsíců od zjištění škody a současně do 5 let od jejího vzniku (jinak nárok zaniká). Doporučujeme v tomto ohledu hlídat lhůtu 12.09.2020.

Rozsah možných požadavků na náhradu škody je sporný, a to zejména pokud jde o možnost požadovat náhradu ušlého zisku způsobeného omezením provozu. Vláda prezentuje výklad, podle kterého na náhradu ušlého zisku dle krizového zákona vůbec není nárok – tohoto výkladu se pravděpodobně bude držet při vyřizování žádostí. Dle našeho názoru je náhradu možné požadovat v případech, kdy došlo k omezení či zákazu činnosti přímo v důsledku krizového opatření. Současně je ovšem nutné řešit otázku rozsahu náhrady, a to zejména: (i) případné zohlednění ztráty příjmů, ke kterým by došlo i bez krizových opatření (tzn. „jen“ v důsledku epidemie); a (ii) zohlednění poskytnuté podpory. K doložení budou nezbytné ekonomické výsledky z předchozích období a pravděpodobně též znalecké posouzení.

V případě mimořádných opatření vydávaných MZDR dle zákona o ochraně veřejného zdraví v období od 24.03.2020 do 20.04.2020 je právní základ nároku nejasný. Tato opatření byla rozsudkem Městského soudu v Praze zrušena pro nezákonnost, a však až s účinností ke dni 27.04.2020. Pro rozhodné období tudíž budou považována za platná. S ohledem na to, že soud konstatoval nezákonnost opatření, bude pravděpodobně namíste dovolat se náhrady škody způsobené nesprávným úředním postupem podle zákona č. 82/1998 Sb. Nelze nicméně vyloučit ani odpovědnost dle krizového zákona.

V každém případě lze doporučit řádnou dokumentaci a dokladování vniklých škod a újmy s ohledem na možnost jejich budoucího uplatnění. Při uplatnění doporučujeme obrátit se na právního profesionála – shora uvedené závěry nelze bez zvážení všech okolností uplatnit pro každý jednotlivý případ.

Veškeré údaje uvedené v tomto shrnutí jsou aktuální ke dni 30.04.2020. Pozdější změny příslušných dokumentů (zejména usnesení vlády) nejsou vyloučeny.

OK LEGAL, advokátní kancelář, s.r.o.

Mgr. Ondřej Kurka, advokát

Mgr. Petr Dušek, advokát